

Magyarok a Kaukázusban - kiállítás

2015/04/21 - 2015/07/11

A 19. század során meglehetősen sokak meggyőződése volt, hogy a Kaukázus völgyeiben hátra maradt ősmagyarok még mindig fellelhetők. E gondolat alapján a régió számos etnikumát a magyarral azonosnak, vagy legalábbis a magyarság legközelebbi rokonainak tartották. A különféle elméleteket és az ezeket alátámasztani igyekvő kutatásokat körüljáró tárlat 2015. április 21. és július 11. között tekinthető meg.

[1]

Az Országos Széchényi Könyvtár tavaszi nagykiállítása a 19. századi magyar őshazakutatás egy igen izgalmas, kevésbé ismert mellékszállával foglalkozik – a magyarság kaukázusi őshazájának kérdésével. A 19. század során meglehetősen sokak meggyőződése volt, hogy a Kaukázus

völgyeiben hátra maradt ősmagyarok még mindig fellelhetők, s e gondolat alapján a régió számos etnikumát a magyarra azonosnak, vagy legalábbis a magyarság legközelebbi rokonainak tartották. Előfordult, hogy az egyik hírlapunk 1825-ben még a következő szenzációs hírrel jelentkezett: „a’ Caucasiai hegyek’ környékében 300 mértföldnyi kiterjedésre, több mint hétmillió ember, a’ Mahomedánusokkal, Persákkal, Mógolokkal és más nemzetekkel keverve, magyarul beszél”. Számos kaukázusi tájat a magyarok legősibb szálláshelyével azonosítottak, a helyi földrajzi nevek és nemes családnevek többségére pedig sorra születtek a magyar eredetet, rokonságot sugalló etimológiai elméletek, mint például az Elbrusz hegye – Elborulsz; Ararát hegye – Ár-ár-állt; Zicsianov grúz nemes család – a magyar Zichy család; Gori grúz városa – a magyar Gori család, stb.

[2]Számos expedíció indult a kaukázusi magyarság felkutatására a 19. század során, kezdve Orlay János és Jaksics Gergely 1819. évi kutatóútjával, ezt követően több őshazakutató barangolta be a vidéket – többek között Rencz József, Ógyallai Besse János, gróf Zichy Jenő, vagy éppen Szádeczky-Kardoss Lajos. Az expedíciókkal párhuzamosan a hazai tudományos életben is elindult a kaukázusi őshazát méltató vitafolyam, számos monográfia, cikk, tanulmány született, sőt megjelent egy kaukázusi-magyar szótár is. Az eszme beette magát a korabeli közbeszédbe, s nagy hatással volt a szélesebb értelemben vett történettudatra is – jól jellemzi ezt Vörösmarty Mihály 1828. évi Magyarvár című epikus költeménye, melynek helyszínéül a kaukázusi Kuma folyó partján álló, ősmagyar városnak hitt Magyar várá tette meg a költő.

620.406

Ó - G y a l l a i
B E S S E J Á N O S N A K

T u d ó s í t á s a i

Kaukasus mellékéről,

mint a' Magyarok hajdani lakhelyéről,

m e l l y e k e t

e' folyó 1829. esztendőnek Julius, Aug. és September Havaiban
béküldött.

**Ó-Gyallai Bese János Úr első Jelentése Kawkaz
hegyek vidékéről Konstantinogorsk - búl,
vagy is a' Meleg-Ferdőkbúl, Augustus hó-
napnak 8-dik napján 1829.**

Reménylem hogy Odessábúl Junius holnap-
nak 19-dik napján Bécs és Buda felé útasított Le-
veleim, nem külömben Elború (Elbrouz) hegye
lábánál felütött táborbúl írt és Odessában lakó
Austriai Generalis Consulnak szolló Levelem pár-
ja, kérésem szerint szerencsésen kézhez jöttek.

Odessát elhagyván a' fekete Tengeren hajóra
ültem, a' Dnieper folyó víz felé fordítottuk vi-
torláinkat. Említett hólnapnak 25-dik napján
Cherson-nál szárazra léptem, és mindjárt másnap

1

620.406

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

B.2680/67.

[3]A

kiállításon bemutatjuk a témával kapcsolatos korabeli nyomtatott sajtó darabjait, a Kaukázust és népeit bemutató magyar és európai térképeket, a „kaukázusi atyafiakról” szóló ritkaságokat, vitairatokat, köteteket, az ottani eredetvitában résztvevő kutatók kéziratait, a Zichy-expedíción készült festményeket és fényképfelvételeket, egyéb fotókat, rajzokat viseletekről, valamint számos egyéb izgalmas tételt.

A tárlat 2015. április 21-2015. július 11. között, keddtől szombatig 10 és 18 óra között látogatható.

Helyszín: VI. emeleti Ars Librorum és Corvina kiállítóterem

A belépőjegy egységesen 400 Ft, mellyel az OSZK egyéb kamaratárlata is meglátogatható!

[A kiállítás megnyitója](#) [4]

[Meghívó](#) [5]

[Új tartalom: Képek a megnyitóról](#) [6]

2015/05/21 - 10:09

Forrás webcím: <http://193.6.201.226/kiallitasok/magyarok-kaukazusban-kiallitas>

Hivatkozások:

[1] <http://193.6.201.226/sites/default/files/kaukazus-szerelmey002.jpg>

[2] <http://193.6.201.226/sites/default/files/kaukazus-festmeny.jpg>

[3] http://193.6.201.226/sites/default/files/kaukazus-ogyalla_bese.jpg

[4] <http://www.oszk.hu/rendezvenyek/magyarok-kaukazusban-megnyito>

[5] http://www.oszk.hu/sites/default/files/MaK_meghivo.pdf

[6] http://indafoto.hu/nemzetikonyvtar/magyarok_a_kaukazusban_kiallit

[7] <http://193.6.201.226/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2015>